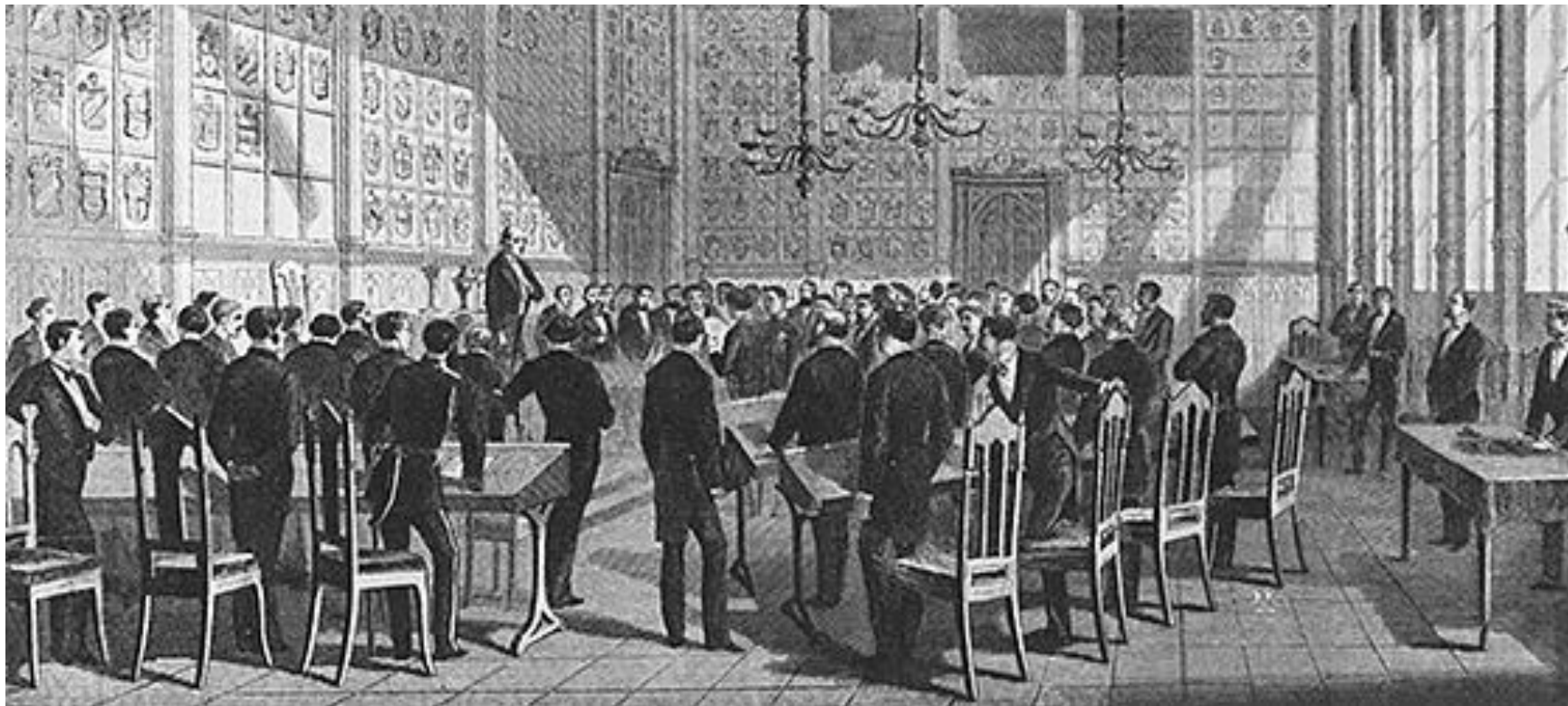

Mitä sote-uudistus tarkoittaa kirjastoille?

10.12.2021 Virpi Launonen, ISAVI

1865. SUOMEN N:o 4.

SUURIRUHTINANMAAN
ASETUS-KOKOELMA.

(Tulostettu Saarnastollissa.)

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Asetus

kunnallishallituksesta maalla.

Annettu Helsingissä, 6 p:nä Heinäk. 1865.

Me ALEKSANDER Tolsen, Jumalan Armosta, Keisari ja Itsevalttas keho Wenäjänmaan yll, Prelaatin Tsari sekä Suomen Suuriruhtinas, y. m., y. m., y. m., teemme tietäväksi: Suomenmaan Säätyjen almuksista kohoituksesta tahdomme Me Armosta vahvistaa seuraavan Asetuksen kunnallishallituksesta maalla:

I Koko.

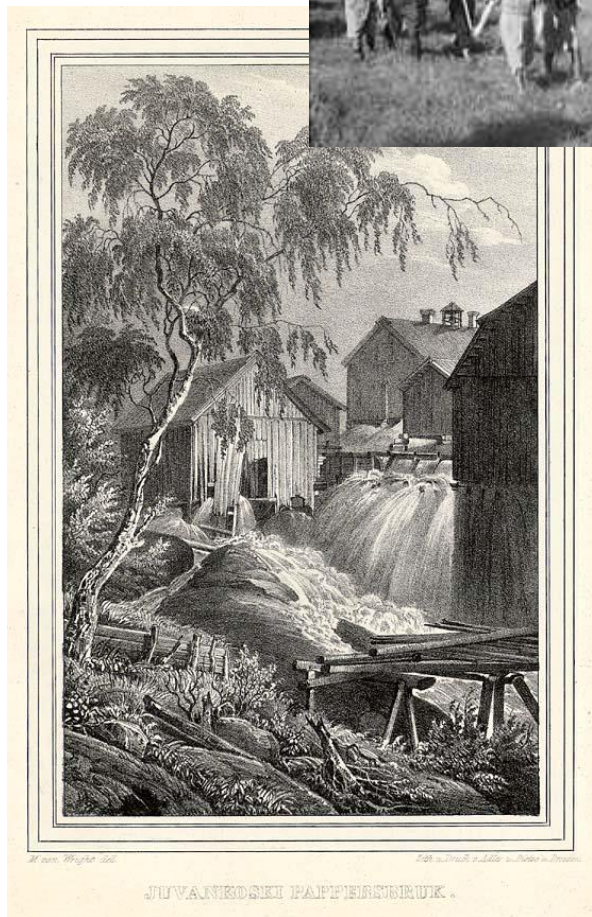
Yleisiä sääntöjä.

1 §.

Kukin seurakunta maalla on itsepällensä erinäinen kunta, jonka jäsenten tulee, laissa määrättyin rajain piirissä, hoitaa yhteiset järjesty- ja talomasiassa, joll'etvät ne, voimassa olevien asetusten jälkeen, kuulu julkisen virkakunnan tahi oikeuden toimi-alaan.

2 §.

Jos useampia seurakuntia on yhdistynyt yhden kunnallishallinnon alle, jätkoon asia sillessä vastaiseksikin, niin kauan kuin he siitä sopivat. Jos he tahtovat

Sote-uudistuksen tavoitteet

- Kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja
- Turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sotepalvelut sekä pelastustoimen palvelut kaikille suomalaisille
- Parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta etenkin perustasolla
- Turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti
- Vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin
- Hillitä kustannusten kasvua
- Parantaa turvallisuutta

Sote-uudistuksen painopisteet

Ihmislähtöiset palvelut

Palveluja kehitetään niin, että pääset yhdellä yhteydenotolla oikeaan palveluun.

Toimivat ja yhteensovitetut palvelut

Palvelut yhdenvertaisesti kaikille

Painotus ehkäisevään ja ennakoivaan työhön

Osallisuus

Päätöksenteko säilyy lähelläsi. Palveluja uudistetaan yhteistyössä asukkaiden kanssa

Parempaa laatua ja vaikuttavuutta

Kustannusten nousu hallintaan

Hyvinvointialue

Vastuu hyvinvointialueille

Sama toimija vastaa siitä, että saat tarvitsemasi sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut.

Sote-uudistus

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa 6 § ja hyvinvointialueella 7 §

- Kunnan/Hyvinvointialueen
 - edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Molemmilla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy muihin lakisääteisiin tehtäviin.
 - on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet.
 - otettava päätöksenteossa huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.
- Molempien on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho
 - on seurattava elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Molempien on raportoitava hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.
 - on lisäksi valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja suunnitelma edellä mainituista asioista.
- Molempien on toimitettava hyvinvointikertomus ja suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa 6 § ja hyvinvointialueella 7 §

- Kunnan/Hyvinvointialueen
 - on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan.
 - on lisäksi on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyötä ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Molempien on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.
- Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden edellä tässä momentissa mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta. Kunnan on osallistuttava 7 § :n 4 momentissa tarkoitettuihin neuvotteluihin.

Hyvinvointi?

- Hyvinvointi: Hyvinvoinnin osatekijät jaetaan yleensä kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin tai **elämänlaatuun**. Hyvinvointi-käsite viittaa suomen kielessä sekä yksilölliseen hyvinvointiin että yhteisötason hyvinvointiin. (Lähde: THL <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi>)
- Sairaushoito, toimeentulon turvaaminen ≠ hyvinvointi
- Elämänlaatu = "elämisen, elinolojen laatua **henkisin arvoin** mitattuna" (Suomen kielen perussanakirja 1)

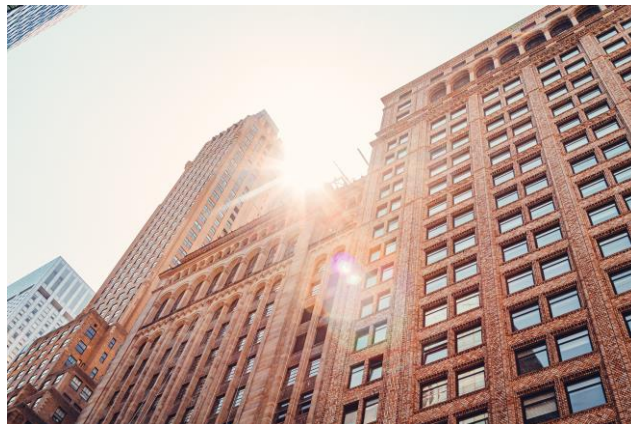

- Hyvinvointialueet eivät pysty tuottamaan hyvinvointia ilman kuntia (ja muita sektoreita) **eli yhteistyö tärkeää**

Mustat pilvet uusien kuntien yllä (ainakin joidenkin)

- Kuntien rooli hyvinvoinnin edistämässä merkittävä (soten tehtävä pahoinvoinnin vähentäminen)
- Hyte-kerroin kannustamaan
 - <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>
 - Ei huomioi lainkaan kulttuurihyvinvointia
- Kuntaverotuksen erot kasvavat?
 - Ennustettu vaihteluväli noin 4,3%-8,8% välillä
- Joudutaanko priorisoimaan palveluja/tekemisiä?

Mistä näkökulmasta elinvoimaa lähestytään?

Kuntalainen, hyvinvointialuelainen, kansalainen, asukas, kesäasukas, asiakas, palvelujen käyttäjä...

- Toimien kohde vai aktiivinen toimija?
- Aktiivisuuden laatu: äänestäjä, palveluiden käyttäjä, oman elämänsä asiantuntija, oman elämänsä palvelumuotoilija
- Miten rakennetaan hyvää yhteiskuntaa, tarpeita vastaavaa palvelukokonaisuutta, toimivaa yksittäistä palvelua?

Laissa säädetyt osallistumistavat

- asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan/hyvinvointialueen toimintaan: äänioikeus vaaleissa ja kansanäänestyksessä, lisäksi aloiteoikeus.
- pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:
 1. järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja;
 2. selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
 3. valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia toimielimiin;
 4. suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
 5. järjestämällä mahdollisuuksia osallistua talouden suunnitteluun;
 6. tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Mitä tämä kaikki tarkoittaa kirjastoille?

- Kunnan toiminta tulee muuttumaan merkittävästi: MIKÄ KIRJASTOJEN ROOLI?
- Kuntatalous? → Kirjastojen talous?
- Yhteistyön merkitys
- Näkökulmia kirjastoille:
 - Osallisuus ja demokratia
 - Kulttuurihyvinvointi
 - Lukutaidon merkitys elinvoimalle
 - ???

Hierontaa ajatusnystyröille

- www.menti.com
- Käytä koodia 4536 1186